

Sygnatura akt:

POSTANOWIENIE

Piła, dnia 14 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Pile I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Sylwester Ksiądz

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2016 r. w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J P

przeciwko K w P

o zapłatę

postanawia:

1. na podstawie art. 193 Konstytucji RP przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne:

a) czy przepis art. 48 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz.U 2015 poz. 2168) jest zgodny z art. 31 ust 3 i art. 32 w zw z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP;

b) czy przepis art. 48 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz.U 2015 poz. 2168) jest zgodny z art. 31 ust 3 i art. 32 w zw z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP;

2. na podstawie art. 56 pkt 1 w zw z art. 57 ust 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym zgłosić udział Sądu Rejonowego w Pile do postępowania wszczętego na skutek pytania prawnego i wyznaczyć przedstawiciela w osobie SSR Sylwestra Księdza;

3. zawiesić postępowanie przed Sądem Rejonowym w Pile w sprawie o sygnaturze akt

SSR Sylwester Ksiądz

Uzasadnienie

Pozwem z dnia sierpnia 2013 roku J P, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od K w P kwoty zł z ustawowymi odsetkami od dnia kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że prowadzi rodzinne gospodarstwo rolne, w którym uprawiają na działkach w obrębie obwodu łowieckiego pozwanego. Nadto wyjaśniono, że na działkach powoda nr , , , , , doszło do powstania szkód spowodowanych

przez dziki, sarny i jelenie, a po dokonanych oględzinach i oszacowaniu strat pozwany uznał swoją odpowiedzialność. Jednakże wysokość szkody poniesionej przez powoda, a ustalonej przez pozwanego na kwotę zł J P uznaje za niemierną, co potwierdziła prywatna opinia sporządzona na jego zlecenie. Ustalono w niej bowiem, iż rzeczywista wysokość szkody poniesionej przez powoda stanowi kwotę zł. Tym samym, w ocenie powoda, dochodzenie różnicy pomiędzy wskazanymi kwotami jest w pełni uzasadnione, bowiem pozwany pomimo wezwania do zapłaty nie uregulował należności w wyznaczonym terminie. (k. 2-13, 20-21, 50-55)

W odpowiedzi na pozew pozwane K w P, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosło o oddalenie powództwa w całości, kwestionując je co do zasady i co do wysokości.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że powód zgłosił szkody w uprawach oraz uczestniczył osobiście lub przez pełnomocnika w szacowaniu szkód oraz podpisał protokoły ostatecznego szacowania wraz z załącznikami. Pozwany zakwestionował w całości opinie prywatną sporządzoną na zlecenie powoda wskazując na przyjęte w niej odmienne wielkości działek gruntu, wielkości szkód, a zwłaszcza przyjęte do wyliczeń ceny skupu zbóż. Nadto pozwany podniósł, że zgodnie z treścią art. 48 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo Łowieckie odszkodowanie nie przysługuje za szkody nie przekraczające wartości 10 kg żyta w przeliczeniu na 1 hektar uprawy, czyli, w danym przypadku za szkody do kwoty 3.974,40 zł odszkodowanie nie przysługuje. Pozwany, w sytuacji, gdy szkoda została oszacowana na niższą kwotę odszkodowania powodowi nie wypłacił, bowiem nie było mu należne. Jednocześnie pozwany podkreślił, że dla danego województwa terminy zbioru określonych płodów rolnych ogłasza sejmik wojewódzki. W roku 2012 dla województwa wielkopolskiego termin zbioru został ustalony na dzień 30 listopada, nie został natomiast ogłoszony termin zbioru dla

W ocenie pozwanego, w takiej sytuacji dla porównania należy się posłużyć uchwałą sejmiku województwa sąsiedniego, zgodnie zaś z Uchwałą nr XIII/166/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 21 lutego 2012 r. ostateczny termin zbioru dla to dzień 1.09.2012 r. Dlatego też, w ocenie pozwanego, z uwagi na normę art. 48 ust. 2 ustawy Prawo Łowieckie, która stanowi, że odszkodowanie nie przysługuje posiadaczom uszkodzonych upraw lub płodów rolnych, którzy nie dokonali ich zbioru w terminie odbiegającym więcej niż 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwały, oraz fakt, iż w dniu .09.2012 r. powód dokonał samodzielnego szacowania, a w tym dniu było na polu nie zebrane, również i z tego względu odszkodowanie powodowi za szkody w oraz nie zebranej do dnia grudnia nie jest należne.

Pozwany podniósł również, iż dnia .11.2012 r. R P zgłosił szkodę w uprawie na działkach gruntu nr: , , o łącznej powierzchni ha, i to on został wskazany jako osoba poszkodowana. Tymczasem odszkodowania przed Sądem dochodzi P

Rozwany w toku postępowania był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i domagał się również zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (k. 78-194).

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Rejonowy ustalił na tym etapie postępowania następujący stan faktyczny

Powód J P wraz z R P prowadzi gospodarstwo rolne na działkach nr , , , , i o łącznej powierzchni ha, na których w 2012 roku uprawiał oraz na działkach nr i o łącznej powierzchni ha, na których uprawiał R P udzielił – powodowi, pełnomocnictwa do reprezentowania we wszystkich sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego na należących do niego działkach (nr , , , i).

Grunty uprawiane przez powoda i jego są położone w okolicach wsi S i sąsiadują z lasami wchodzącymi w skład obwodu łowieckiego nr dzierżawionego przez pozwane K Uprawy w całym obwodzie łowieckim nr w 2012 roku były ogrodzone pastuchem elektrycznym co najmniej na kilka dni przed zasiewem, pastuchy były dozorowane poprzez regularnie dokonywanie wykorzeń i oprysków randapem, celem ich prawidłowego funkcjonowania. Pastuchy pozwany zdemontował po zbiorach

Były to działania prewencyjne celem zapobieżenia szkodom łowieckim, jednakże ogrodzenia ulegały uszkodzeniom podczas prac polowych.

Okoliczności bezsporne, nadto dowody: przesłuchanie powoda J P (k. 414-414v), wypis z rejestru kół łowieckich (k. 84), zeznania świadka R P (k. 301-302)

W 2012 roku w uprawach prowadzonych przez powoda i jego doszło do powstania szkód spowodowanych przez jelenie i dziki. Powód zgłosił pozwanemu szkody w uprawach, na skutek czego nastąpiło ich ostateczne oszacowanie. Oględzin działek dokonali członkowie pozwanego (I D , R Z , E S , K J , P M) w obecności Przedstawiciela Izby Rolniczej w P - B O oraz przy uczestnictwie powoda lub jego pełnomocnika:

- na obszarze działki – września 2012 roku (zgłoszenie z .09.2012r.),
- na obszarze części działki o powierzchni ha – listopada 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.),
- na obszarze działek , , i – listopada 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.),
- na obszarze działek , i – grudnia 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.),
- na obszarze działki – grudnia 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.),
- na obszarze działki – grudnia 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.),
- na obszarze części działki o powierzchni ha – grudnia 2012 roku (zgłoszenie z .11.2012r.).

W czasie oszacowania strony dokonywały oględziny szkód, liczone były zniszczenia roślin i ubytki. Z ustaleń tych sporządzane były protokoły, notatki, szkice, dokumentacja zdjęciowa oraz nagrania wideo. Protokoły zostały podpisane przez S Ś (łowczy), przedstawiciela Izby Rolniczej oraz powoda lub jego pełnomocnika.

W dniu września 2012 roku powód wraz z W K , który prowadzi dodatkowo w zakresie szacowania szkód łowieckich i rolnictwa, dokonał dodatkowych oględzin części działki nr obsianej , a w dniu listopada 2012 roku części działki nr opow. ha obsianej

Ziarno zostało zebrane przez powoda po dniu września 2012 roku.
Zbiór powód rozpoczął w październiku. Następnie musiał go zaprzestać z uwagi na wyznaczone termin oględzin. Z kolei po grudnia 2012 roku z uwagi na panujące warunki atmosferyczne (obfite opady śniegu i silny wiatr), dalszy zbiór był niemożliwy przez około 2 tygodnie i ostatecznie zakończył się z dniem grudnia 2012 roku zbierając całość uprawy. Po dniu grudnia 2012 roku powód miał do zebrania jeszcze ok. ha obsianych

Powód podejmując decyzję o rozpoczęciu zbioru plonu od lat kieruje się wyłącznie stanem uprawy i jego gotowością do zbioru (), pomimo, iż od 2011 roku wie, iż ostateczny termin zbioru upraw jest odgórnie wyznaczony.

W chwili zbiorów ziarno było mokre, jednakże powód użytkował wówczas suszarnie, co pozwoliło mu na wywiązanie się z łączącej go umowy kontraktacji. Suszarnie te były sprawne, natomiast powód nie mógł mieć ich większej ilości z uwagi na wydajność sieci elektrycznej. Jednocześnie wydajność suszarni determinowała ilość , którą powód mógł skosić.

Zgodnie z Uchwałami Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego oraz Sejmiku Województwa Wielkopolskiego ostateczny termin zbioru w 2012 roku w województwie wielkopolskim został wyznaczony na dzień listopada, zaś na dzień września.

W wyniku dokonanego oszacowania pozwany uznał swoją odpowiedzialność za powstanie szkód na poszczególnych działkach w wysokości:

- na obszarze działki – zł (nie wypłacono),
- na obszarze części działki o powierzchni ha – zł (wypłacono),
- na obszarze działek , , i – zł (wypłacono),
- na obszarze działek , i – zł (wypłacono zł; należna kwota została pomniejszona o % - część uprawy nie zebrana do .12.2012r.),
- na obszarze działki – zł (wypłacono),
- na obszarze działki – zł (nie wypłacono - uprawa nie zebrana do .12.2012r.),
- na obszarze części działki o powierzchni ha – zł (nie wypłacono - uprawa nie zebrana do .12.2012r.).

Pozwane Koło po przeprowadzeniu oszacowań i stwierdzeniu zakresu wyrządzonych szkód ostatecznie wypłaciło powodowi odszkodowania w łącznej kwocie zł. W pozostałych przypadkach wypłata odszkodowania była zdaniem pozwanego niemożliwa z uwagi na fakt, iż wartość wyrządzonej szkody nie przekroczyła równowartości 100 kg żyta (3.974,40 zł) - (art. 48 pkt 4 ustawy Prawo Łowieckie; działki nr:) bądź zbyt późnego lub w ogóle braku zbioru plonu w wyznaczonym dla danego regionu terminie (art. 48 ust. 2 ustawy Prawo Łowieckie; działki nr: , , i oraz część działki nr).

Powód nie zgodził się z tymi ustaleniami i po sporządzeniu opinii prywatnej wezwał pozwanego do zapłaty kwoty wraz z odsetkami. Pozwany odmówił zapłaty żądanej kwoty.

Dowody: dane GUS dot. (k. 116-117), brązowa koperta ze zdjęciami i płytą CD, opinia prywatna (k. 8-11, 14-17, 19-23, 27-35, 37-40, 43-47), dokumentacja filmowa utrwalona na elektronicznym nośniku danych - płyta DVD (k. 87), dokumentacja fotograficzna działek gruntu - zdjęć szt. – 10 (k. 88-97), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 98-115), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 36, 126-130), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr

wraz z załącznikami oraz dokumentacją fotograficzną - zdjęć szt. - 10 (k. 6-7, 131-137, eksperta na k. 194), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 12-13, 138-147), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 18, 148-152), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 47-48, 153-159), protokół ostatecznego oszacowania szkody nr wraz z załącznikami (k. 41-42, 160-180), uchwała Nr XIII/166/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 21 lutego 2012 r. (k. 118-119), uchwała Nr XXII/298/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 lutego 2013 r. (k. 184-185), uchwała Nr XXXII/634/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2013 r. (k. 186-189), uchwała Nr XLII/596/2009 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. (k. 190-193), zeznania świadka: I D (k. 315), R Z (k. 302), E S (k. 303), K J (k. 303), R P (k. 301-302), W K (k. 198-199), P M (k. 199), przesłuchanie powoda J P (k. 414-414v), wezwanie do zapłaty (k. 50-52), odpowiedź na wezwanie do zapłaty (k. 53-55)

Na podstawie opinii biegłych sporządzonych na zlecenie Sądu ustalono, że w gospodarstwie rolnym powoda w roku 2012 doszło do powstania tzw. szkód łowieckich w łącznej wysokości zł.

W uprawie doszło do powstania szkody:
- na obszarze działek , i o łącznej powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,
- na obszarze działki o powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,
- na obszarze części działki o powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,
- na obszarze części działki o powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,
- na obszarze działek , , i o łącznej powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,
- na obszarze działki o powierzchni ha – na powierzchni ha w wysokości zł,

W uprawie na obszarze działki o średniej powierzchni zasiewu ha doszło do powstania szkody na powierzchni ha, w wysokości zł.

Na działce nr o pow. ha obsianej ostatecznie szkoda nie została zgłoszona. Powód nie poniósł kosztów transportu ziarna , bowiem zostało spalone na potrzeby własne

Dowody: opinia biegłego M J (k. 213-228, 248-249), opinia uzupełniająca biegłego C S (k. k. 322-342, 379-385), zeznania biegłego C S (k. 414)

Stosownie do treści art. 46 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz.U 2015 poz. 2168) dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielle i sarny. Stosownie do treści art. 48 tej ustawy ustala się wyłączenia

odpowiedzialności odszkodowawczej dzierżawcy lub zarządcy wskazując, że odszkodowanie nie przysługuje posiadaczom uszkodzonych upraw lub pól rolnych, którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwał (pkt 2), za szkody nieprzekraczające wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na 1 hektar uprawy (pkt 4).

* Jednocześnie w punkcie 6 tego przepisu wskazuje się, że dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego nie odpowiada za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych.

Podstawowym przepisem regulującym ustalanie wysokości odszkodowań pomiędzy podmiotami prawa jest regulacja wyrażona w treści art. 361 kc, który wskazuje, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika (§ 1). Jest to szerokie określenie odpowiedzialności odszkodowawczej, które następnie jest doprecyzowane w § 2, gdzie wskazano, że w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Zatem należy stwierdzić, że zasady odpowiedzialności odszkodowawczej dzierżawcy lub zarządcy koła łowieckiego zostały przynajmniej częściowo uregulowane w ustawie prawo łowieckie, a tym samym przepisy te jako szczególne wyprzedzają, w tym przypadku także ograniczają odpowiedzialność odszkodowawczą określoną w kodeksie cywilnym. Jak przyjął Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 7 września 2000 r. w sprawie o sygn. I CKN 1212/99 uprawnienie do dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych możliwe byłoby wyłącznie w sytuacji, gdyby ustawodawca nie przewidział możliwości dochodzenia takich roszczeń w przepisach odrębnych. Przedmiotowe orzeczenie odnosiło się do szkód wyrządzanych przez wydry, co do których nie było regulacji odrębnej, jak ma to miejsce w przypadku dzików. Podążając tokiem rozumowania przedstawionym przez Sąd Najwyższy należy dojść do konkluzji, iż w sytuacji gdy w stosunku do dzików ustawodawca określił zasady odpowiedzialności odszkodowawczej w sposób szczególny, nie można do tego rodzaju szkód stosować ogólnych uregulowań odpowiedzialności cywilnej znajdujących się w przepisach kodeksu cywilnego i to zarówno art. 431 kc jak i art. 417 kc.

Reasumując, z jednej strony ustawodawca uznaje za konieczne uregulowanie zasad odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez zwierzęta wskazane w art. 46 ustawy prawo łowieckie, z drugiej zaś wprowadza wyłączenia odpowiedzialności odszkodowawczej mogące godzić w zasadę równości stron i ochrony własności.

W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę brak jest uzasadnionych podstaw do stworzenia takich ograniczeń bądź wyłączeń w odpowiedzialności odszkodowawczej dzierżawców lub zarządców obwodu łowieckiego, które mogą prowadzić do naruszenia zasady równości i ochrony własności posiadaczy uszkodzonych upraw lub pól rolnych.

Sąd Rejonowy w Pile powziął w związku z powyższym wątpliwość, czy art. 48 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz.U 2015 poz. 2168) jest zgodny z art. 31 ust 3 i art. 32 w zw z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP

W art. 32 Konstytucja wprowadza zasadę równości, stanowiąc że wszyscy są wobec prawa równi i że wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Konstytucyjna zasada równości polega na tym, że wszystkie podmioty prawa (adresaci norm prawnych), charakteryzujący się daną cechą relewantną w równym stopniu, mają być traktowani równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą zawsze znajdować podstawę w odpowiednio przekonujących kryteriach. Jak wynika z orzecznictwa, Trybunał Konstytucyjny nie wyklucza zupełnie preferowania pewnych grup (*dyskryminacja pozytywna, uprzywilejowanie wyrównawcze*), ale warunkiem w takim wypadku jest konieczność doprowadzenia do faktycznej równości (orz. z dnia 29.9.1997 r., K 15/97, OTK 1997, Nr 3-4, poz. 37, s. 377-380; orz. z 11.2.1992 r., K 14/91, OTK 1992, Nr 1, poz. 7, s. 133).

Jak wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie SK 41/09 Trybunał Konstytucyjny „jeśli chodzi o art. 32 Konstytucji, to wyraża on przede wszystkim zasadę ogólną i dlatego powinien być w pierwszej kolejności odnoszony do konkretnych przepisów Konstytucji, nawet jeśli konstytucyjna regulacja danego prawa jest niepełna i wymaga konkretyzacji ustawowej. Jest to zatem sytuacja „współstosowania” dwóch przepisów Konstytucji - prawa do równego traktowania i skonkretyzowanego prawa do równej realizacji określonych wolności i praw konstytucyjnych. W skardze konstytucyjnej należy zatem powołać oba przepisy Konstytucji, ponieważ dopiero one wyznaczają konstytucyjny status jednostki, który przez daną regulację został naruszony. Jeśli zaś uprawnienia są określone w innym akcie normatywnym niż Konstytucja, to art. 32 Konstytucji stanowi zasadę systemu prawa, a nie odrębną wolność lub prawo o charakterze konstytucyjnym. W wypadku gdy treść prawa wynika wyłącznie z ustawy, domaganie się ochrony tego prawa z powołaniem się tylko na zasadę równości nie ma więc konstytucyjnego wymiaru (*zob. postanowienie z 24 października 2001 r., sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225*).

Na gruncie rozpatrywanej sprawy omówiony problem, budzący spory w doktrynie prawnej i pewne wątpliwości w orzecznictwie Trybunału, nie ma znaczenia o tyle, że skarżący wskazali również art. 64 ust. 2 Konstytucji jako wzorzec kontroli konstytucyjnej. Tym samym ma miejsce sytuacja „współstosowania” dwóch przepisów Konstytucji: art. 64 ust. 2 i art. 32 ust. 1. Mamy tu bowiem do czynienia nie tylko z prawem do równego traktowania, ale ze skonkretyzowanym prawem do równej ochrony określonego prawa konstytucyjnego o charakterze majątkowym - prawa do odszkodowania.

Jeśli chodzi o wzorzec, którym jest art. 64 ust. 2 Konstytucji, to sposób sformułowania tego przepisu również może nasuwać wątpliwości, czy mieści on w sobie normy regulujące prawa i wolności człowieka i obywatela, a co za tym idzie, czy jego naruszenie może być przesłanką skargi konstytucyjnej. Innymi słowy, chodzi o odpowiedź na pytanie, czy art. 64 ust. 2 Konstytucji jest jedynie uszczegółowionym potwierdzeniem zasady równości. W związku z rozpatrywaną sprawą Trybunał Konstytucyjny podziela dotychczasowe stanowisko Trybunału, że art. 64 ust. 2 Konstytucji formułuje podmiotowe prawo do równej dla wszystkich ochrony prawnej własności, innych praw majątkowych oraz prawa dziedziczenia. Jest to prawo podmiotowe w tym sensie, że nie tylko rodzi zobowiązanie ustawodawcy lub organu stosującego prawo do zapewnienia wszystkim równości wobec prawa, ale wyposaża podmioty w uprawnienie do żądania równej ochrony wymienionych w nim praw: własności, innych praw majątkowych i prawa dziedziczenia.

Ścisłe powiązanie „równej dla wszystkich ochrony prawnej” z prawem do własności, innymi prawami majątkowymi i prawem dziedziczenia powoduje, że tak pojmowana równość staje się jego nieodłącznym aspektem, bez którego prawa z art. 64 ust. 2 Konstytucji pozbawione zostałyby swojej istoty. Równość, o której mowa w art. 64 ust. 2 Konstytucji, nie ma zatem charakteru abstrakcyjnego. Odnosi się do konkretnych, wymienionych w tym przepisie praw i do zapewnienia im takiej właśnie, to jest równej ochrony (zob. wyroki z: 6 października 2004r., sygn. SK 23/02, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 89; 11 maja 2010 r., sygn. SK 50/08, OTK ZU nr 4/A/2010, poz. 34; 4 kwietnia 2005 r., sygn. SK 7/03, OTK ZU nr 4/A/2005, poz. 34).

Zasadnie zatem skarżący powołali w skardze art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji, gdyż dopiero razem przepisy te wyznaczają konstytucyjny status jednostki, który przez zaskarżoną regulację został naruszony. Tym samym nie zachodzi konieczność umorzenia postępowania w zakresie wzorca, którym jest art. 32 ust. 1 Konstytucji, ze względu na zbędność orzekania w sytuacji, gdy istnieje wzorzec szczegółowo regulujący dane prawo lub wolność (w tym wypadku równą ochronę własności i innych praw majątkowych).

Podstawowym wzorcem kontroli w rozpatrywanej sprawie jest art. 64 ust. 2 Konstytucji, zgodnie z którym własność i inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. Z argumentacji skarżących wynika, że zarzut naruszenia art. 64 ust. 2 Konstytucji wiążą oni w większym stopniu z ochroną prawa do odszkodowania - jako "innego prawa majątkowego", o którym mowa w tym przepisie. (...) Konstytucyjna gwarancja własności w art. 64 ust. 1 Konstytucji obejmuje, oprócz własności *sensu stricto* oraz innych praw majątkowych o charakterze bezwzględnym, także prawa o charakterze obligacyjnym, w tym prawo do odszkodowania (zob. E. Łętowska, *Własność i jej ochrona jako wzorzec kontroli konstytucyjności. Wybrane problemy, referat na XIII Konferencję Sędziów Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Konstytucyjnego Republiki Litewskiej, Warszawa, 24 czerwca 2009 r.*, zob. także wyroki z: 23 maja 2006 r., sygn. SK 51/05, OTK ZU nr 5/A/2006, poz. 58; 27 listopada 2007 r., sygn. SK 18/05, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 128; 2 grudnia 2008 r., sygn. K 37/07, OTK ZU nr 10/A/2008, poz. 172). Prawo to podlega zatem równej dla wszystkich ochronie zadeklarowanej w art. 64 ust. 2 Konstytucji. W wyroku z 19 grudnia 2002 r., sygn. K 33/02 (OTK ZU nr 7/A/2002, poz. 97) Trybunał wskazał na dwa aspekty ochrony konstytucyjnej praw majątkowych z punktu widzenia podmiotowego. Po pierwsze, ochrona taka przysługuje każdej osobie, bez względu na cechy osobowe czy inne szczególne przymioty. W rezultacie prawo majątkowe uregulowane ustawowo podlega ochronie bez względu na to, komu przysługuje. Po drugie, ochrona praw podmiotowych musi być równa dla wszystkich tych podmiotów. Nie dotyczy ona jednak gwarancji określonej treści praw podmiotowych, jego skuteczności względem określonych osób, lecz istnienia przewidzianych w ustawodawstwie praw majątkowych i równego traktowania uprawnionych. Obowiązkiem ustawodawcy jest nie tylko tworzenie przepisów udzielających ochrony prawom majątkowym, lecz także obowiązek powstrzymania się od przyjmowania regulacji, które owe prawa mogłyby pozbawić ochrony lub ją ograniczyć. Jednocześnie Trybunał podkreślał, że równa ochrona nie może być utożsamiana z identycznością intensywności ochrony udzielanej poszczególnym kategoriom praw majątkowych. Równość ochrony w tym świetle odnosi się zatem jedynie do praw majątkowych należących do tej samej kategorii. W płaszczyźnie podmiotowej zasada wyrażona w art. 64 ust. 2 Konstytucji oznacza zakaz różnicowania intensywności ochrony pomiędzy podmiotami prawa prywatnego, osobami fizycznymi, podmiotami prawa publicznego czy też państwem. Zróżnicowanie może być jednak konsekwencją związania podmiotów publicznych, w szczególności państwowych, normami

konstytucyjnymi, które nie odnoszą się do osób prywatnych (zob. wyroki z: 25 lutego 1999 r., sygn. K 23/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 25; 31 stycznia 2001 r., sygn. P 4/99, OTK ZU nr 1/2001, poz. 5; 29 czerwca 2001 r., sygn. K 23/00, OTK ZU nr 5/2001, poz. 124; a także: L. Garlicki, uwagi do art. 64 Konstytucji, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, t. 3, Warszawa 2003; B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2009, s. 332 i n.).

Art. 64 ust. 2 Konstytucji trzeba ponadto traktować jako jedno ze szczegółowych odniesień ogólnej zasady równości do poszczególnych dziedzin życia. Z tego względu musi on być interpretowany i stosowany w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji, co podkreślił Trybunał Konstytucyjny między innymi w wyroku z 2 czerwca 1999 r. (sygn. K 34/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 94).

Pozostałe wzorce kontroli powołane w skardze konstytucyjnej, to jest art. 32 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji, mają charakter związkowy w stosunku do art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Art. 32 ust. 1 Konstytucji ma szczególne znaczenie dla interpretacji art. 64 ust. 2 Konstytucji. Jak już wspomniano, równa dla wszystkich ochrona praw majątkowych powinna być interpretowana w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji, bo zapewnienie równej dla wszystkich ochrony prawnej jest elementem równego traktowania przez władze publiczne, wyrażonego w art. 32 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji.

Zasada równości wszystkich wobec prawa zawarta w art. 32 ust. 1 Konstytucji wyraża nakaz traktowania podmiotów podobnych w sposób podobny, dopuszczając jednocześnie traktowanie podmiotów odmiennych w sposób odmienny. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego niezmienna pozostała formuła wyrażona jeszcze w porządku prawnym pod rządami Konstytucji z 1952 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36, ze zm.; dalej: Konstytucja PRL), że konstytucyjna zasada równości polega na tym, iż wszyscy adresaci norm prawnych, charakteryzujący się w równym stopniu daną cechą istotną, mają być traktowani równo. Równe traktowanie znaczy traktowanie według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Definicja ta ugruntowała się również w obecnym porządku konstytucyjnym (zob. m.in. orzeczenia z: 9 marca 1988 r., sygn. U 7/87, OTK w 1988 r., poz. 1; 20 grudnia 1994 r., sygn. K 8/94, OTK w 1994 r., cz. 2, poz. 43; wyroki z: 22 lutego 2005 r., sygn. K 10/04, OTK ZU nr 2/A/2005, poz. 17; 23 marca 2006 r., sygn. K 4/06, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 32). W orzecznictwie Trybunału podkreśla się, że równość oznacza także akceptację różnego traktowania przez prawo różnych adresatów norm prawnych. Równe traktowanie przez prawo tych samych podmiotów oznacza z reguły różne traktowanie tych samych podmiotów pod innym względem.

Nierówne potraktowanie podmiotów przynależnych do tej samej klasy oznacza, że doszło do wprowadzenia różnicowania. Wówczas mamy do czynienia z odstępstwem od zasady równości, co jednak nie zawsze jest równoznaczne z istnieniem dyskryminacji lub uprzywilejowania (zob. wyrok TK z 24 lutego 1999 r., sygn. SK 4/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 24). W odniesieniu do każdej regulacji Trybunał musi najpierw ustalić, na podstawie jakiego kryterium dokonano różnicowania adresatów normy prawnej, a następnie rozważyć, czy różnicowanie to było uzasadnione (zob. wyrok TK z 16 grudnia 1997 r., sygn. K 8/97, OTK ZU nr 5-6/1997, poz. 70). Argumenty uzasadniające odstępstwa od nakazu równego traktowania muszą mieć charakter relewantny, czyli pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma, oraz służyć realizacji tego celu i treści. Muszą ponadto spełniać wymóg proporcjonalności, wyrażający się w tym, że waga interesu, któremu ma służyć

zróznicowanie, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych. Wreszcie, zróznicowanie musi pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne potraktowanie podmiotów podobnych (zob. orzeczenie TK z 3 września 1996 r., sygn. K 10/96, OTK ZU nr 4/1996, poz. 33; wyrok sygn. K 10/04).

Art. 31 ust. 3 Konstytucji, ustanawiający zasadę proporcjonalności ograniczeń praw i wolności konstytucyjnych, ma znaczenie nie tylko dla interpretacji przesłanek dopuszczalności wyłączenia, lecz także dla warunków ograniczania prawa do odszkodowania, które, jako „inne prawo majątkowe”, ma zagwarantowaną ochronę konstytucyjną. Zgodnie z tym przepisem „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”. Art. 31 ust. 3 Konstytucji dopuszcza zatem ustanawianie ograniczeń korzystania z wolności i praw tylko pod warunkiem, że jest to konieczne dla realizacji jednej z sześciu wartości w nim wskazanych. Wyliczenie zawarte w tym przepisie ma charakter wyczerpujący, co oznacza, że jeśli ograniczenie danej wolności lub prawa nie znajdzie uzasadnienia w żadnej z wymienionych wartości, ograniczenie takie nie może być ustanowione, chyba że zezwala na to szczególny przepis konstytucyjny (zob. L. Garlicki, uwagi do art. 31 Konstytucji, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, t. 3, Warszawa 2003).

Zasada proporcjonalności zakazuje ustawodawcy nadmiernej ingerencji w konstytucyjne prawa i wolności. Uniwersalnie jest ona rozumiana jako „nakaz podejmowania środków adekwatnych do założonych celów” (zob. K. Wójtowicz, *Zasada proporcjonalności jako wyznacznik konstytucyjności norm*, [w:] *Księga XX-lecia orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, red. M. Zubik, Warszawa 2006, s. 265 i n.). Trybunał Konstytucyjny, badając, czy dane ograniczenie konstytucyjnych praw i wolności mieści się w zasadzie proporcjonalności, poszukuje odpowiedzi na trzy pytania: czy może ono doprowadzić do zamierzonych skutków, czy jest niezbędne dla ochrony interesu publicznego, z którym jest związane, oraz czy efekty ograniczenia pozostają w odpowiedniej proporcji do ciężarów nałożonych na obywatela (zob. orzeczenie z 26 kwietnia 1995 r., sygn. K 11/94, OTK w 1995 r., cz. 1, poz. 12).”

Wskazana powyżej argumentacja Trybunału, którą Sąd Rejonowy podziela w całości nakazuje analizę zakwestionowanych przepisów prawa łowieckiego pod kontem równej dla wszystkich ochrony prawa do odszkodowania i możliwości jego ograniczenia na zasadach opisanych w art. 31 ust 3 i art. 64 ust 3 Konstytucji.

W przedmiotowych uregulowaniach w sposób jednoznaczny dochodzi do faworyzowania dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich wobec posiadaczy upraw lub pól rolnych, ograniczając odpowiedzialność tych pierwszych w stosunku do tych drugich w stosunku do odpowiedzialności odszkodowawczej jaka byłaby ustalona w oparciu o zasady ogólne wynikające z treści art. 361 § 2 kc, który to przepis określa zasadę pełnego odszkodowania.

Przy czym nie należy zapominać, iż ustawodawca ustanawia dzierżawców bądź zarządców obwodów łowieckich jedynymi uprawnionymi do pozyskiwania pożytków z tych obwodów (art. 42 ustawy), a odłowiona zwierzyna na terenie obwodu jest własnością dzierżawcy lub zarządcy

(art. 15 ustawy). Tym samym niewątpliwie podmioty te zostały przez ustawodawcę wyposażone w szczególne uprawnienia, jednocześnie ustawodawca równoważy to obowiązkiem naprawiania szkód wyrządzonych przez zwierzynę określoną w art. 46 ustawy.

Ustalając jednak zakres obowiązków związanych za naprawą szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną ogranicza tą odpowiedzialność w art. 48 ustawy pozbawiając prawa do odszkodowania posiadaczy upraw i pól rolnych w sytuacjach opisanych w tym przepisie.

Tym samym przepis art. 48 ust 4 ustawy prawo łowieckie całkowicie pozbawia prawa do odszkodowania posiadacza upraw lub pól rolnych jeżeli ich wysokość nie przekracza 100 kg żyta na hektar przeliczeniowy. W ocenie Sądu Rejonowego takie ograniczenie odpowiedzialności narusza istotę tego prawa. Należy zauważyć, iż niejednokrotnie takie odszkodowanie dotyczy znacznych obszarów upraw, a tym samym całkowita wysokość odszkodowania jest znaczną kwotą. W przedmiotowej sprawie powodowi odmówiono na tej podstawie wypłaty odszkodowania w kwocie zł

W ocenie Sądu brak jest racjonalnej podstawy do wyłączenia odpowiedzialności odszkodowawczej dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego. Wskazać należy, że nie przedstawiono tutaj żadnej alternatywnej możliwości naprawienia takiej szkody, a przerzucenie jej na posiadacza upraw w ocenie Sądu narusza art. 64 ust 2 i 3 w zw z art. 31 ust 3 i art. 32 Konstytucji. Wskazać należy iż w takiej sytuacji na posiadacza upraw lub pól rolnych przerzuca się obowiązek ponoszenia szkód wyrządzonych w tym przypadku przez dziki, w sytuacji gdy inny podmiot uzyskuje korzyści wynikające z gospodarowania obwodem łowieckim i pozyskiwania z niego zwierzyny.

W dalszej kolejności w ocenie Sądu wyłączenie na podstawie art. 48 ust 4 ustawy prawo łowieckie odpowiedzialności dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego za szkody wyrządzone przez dziki posiadaczom uszkodzonych upraw lub pól rolnych, którzy nie dokonali ich zebrania/sprzętu w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwał. Na gruncie niniejszej sprawy mamy do czynienia z taką sytuacją gdzie w istocie posiadacz uprawy nie dokonała w całości sprzętu uprawy przed terminem wskazanym w uchwale. Nie mniej jednak w znacznej części uprzętnął on w tym terminie uprawę, a pozostałą część uprzętnął w krótkim odstępie czasu po tym terminie. Przy czym opóźnienie w zbiorze nastąpiło z uwagi na warunki atmosferyczne.

Wskazany przepis wyłączając odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zwierzynę opisaną w art. 46 ust 1 ustawy nie przewiduje jakichkolwiek odstępstw od tego wyłączenia. Tym samym pozbawia posiadacza upraw odszkodowania w sytuacji gdy z przyczyn niezależnych od niego np. warunków atmosferycznych nie dokonał sprzętu uprawy, a w dalszej kolejności dokonał sprzętu uprawy już po terminie określonym w uchwale. Rozróżnienie wyłącznie datą dopuszczenia dochodzenia odszkodowania bez odniesienia się do przyczyn tego stanu rzeczy w ocenie Sądu narusza zasadę równości i proporcjonalności wynikającą z art. 64 ust 2 i 3 w zw z art. 31 ust 3 i art. 32 Konstytucji.

Co więcej art. 48 ust 6 ustawy prawo łowieckie ogranicza również możliwość uzyskania odszkodowania w sytuacji gdy uprawa założona jest z rażącem naruszeniem zasad

agrotechnicznych. Przepis ten daje możliwość oceny sposobu prowadzenia uprawy i analizy zachowań posiadacza uprawy. Tym samym przepis ten sam w sobie może być wystarczającym do oceny czy niezebranie uprawy w pewnej dacie może skutkować pozbawieniem posiadacza uprawy odszkodowania czy też nie. Można zatem wskazać, iż przepis art. 48 ust 2 jest zbytecznym zaostrożeniem ograniczenia odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z art. 48 ust 6, co może stanowić naruszenia art. 2 Konstytucji poprzez naruszenia zasady rzetelnej legislacji.

W świetle wszystkich powyżej przytoczonych argumentów wnioski o zbadanie przez Trybunał Konstytucyjny, czy przepis art. 48 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz.U 2015 poz. 2168) jest zgodny z art. 31 ust 3 i art. 32 w zw z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP, wydaje się zasadny i konieczny. Odpowiedź na postawione pytanie będzie miało kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy o sygnaturze , toczącej się przed Sądem Rejonowym w Pile, albowiem jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzeknie o zgodności przytoczonego artykułu z Konstytucją RP, to powództwo, podlegać będzie częściowemu oddaleniu w zakresie ograniczenia odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie wskazanych przepisów do szkód, które zaistniały na działkach , i , natomiast w przypadku orzeczenia o niezgodności z Konstytucją - zaistnieje podstawa do uwzględnienia powództwa także w tym zakresie po uprzednim dokładnym określeniu zaistniałej na terenie powoda szkody.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy w Pile orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym.

O zawieszeniu postępowania przed Sądem Rejonowym w Pile w sprawie orzeczono na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc

Jednocześnie Sąd Rejonowy w Pile wskazuje, że organem, który uchwalił kwestionowany akt normatywny jest Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

SSR Sylwester Książdz

Za zgodność

2017-01-18

Pila, dnia
Z upoważnienia Kierownika Sekretariatu

Justyna Kolat

p.o. stażysty

